

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.056/2024/7.

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Budai István ügyvéd (Cím4) által képviselt Felperes1 Cím2 alatti lakos felperesnek, a Dr. Mohácsi Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: dr. Mohácsi Ferenc - Cím5) által képviselt Alperes Cím1 alatti székhelyű alperes ellen, illetménypótlék megfizetése iránt indított perében Debreceni Törvényszék 9.M.70.128/2023/19. számú ítélete ellen a felperes 20. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az alperes által fizetendő perköltség összegét 210 600 (kettőszáztízezer-hatszáz) forintra felemeli, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 32 909 (harminckettőezer-kilencszázkilenc) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 15 000 (tizenötezer) forint feljegyzett fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes pedagógus munkakörben közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperesnél. Havi bruttó illetménye a perbeli időszakban 2021. augusztus 31-ig 255 780 forint, ezt követően 2022. december 31-ig 284 200 forint, majd 294 350 forint volt.

[2] Az alperes a felperessel a munkaidő-beosztását minden tanév elején órarend és tantárgyfelosztás formájában közölte. Ehhez az előre közölt munkaidő-beosztáshoz képest az alperes 2020. szeptember 4-én, 28-án, október 2-án, november 9-én, 13-án, 30-án, 2021. január 25-én, március 5-én, szeptember 2-án, 9-én, 16-án, 23-án, október 5-én, 14-én, december 9-én, 10-én, 2022. január 25-én, 27-én, február 8-án, április 21-én, május 5-én, 24-én, 31-én, június 3-án és szeptember 1-jén egy-egy tanóra, 13-án két tanóra, 15-én, 16-án, 21-én, 29-én, október 3-án, 7-én, 10-én és 13-án egy-egy tanóra, 26-án két tanóra, november 2-án és 4-én egy-egy tanóra, 7-én két tanóra, 28-án, december 5-én, 7-én, 16-án, 2023. január 9-én, 11-én, 16-án, 18-án, 23-án, 24-én, március 6-án, 13-án, április 17-én, 27-én, május 3-án, 16-án és 19-én egy-egy tanóra vonatkozásában rendelt el az adott napi munkaidő kezdetét megelőző kilencvenhat órán belül eseti helyettesítést a felperesnek. A felperes valamennyi helyettesítést teljesítette, az alperes azonban azért a felperesnek pótlékot nem fizetett.

[3] A felperes jogi képviselő útján keresetet nyújtott be, melynek módosítását követően 51 080 forint illetménypótlék és annak 2023. július 11-től számított törvényes késedelmi kamata, valamint megbízási szerződés szerint felszámított ügyvédi munkadíjból álló perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest 270 000 forint összegben.

[4] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Hivatkozott arra, hogy a kereset jogalapjának fennállása esetén is kizárólag a szakszerű helyettesítések keletkeztethetnek illetménypótlék-fizetési kötelezettséget, és utalt arra, hogy a kereset alapjául megjelöltek közül 2020. december 4., 11., 2021. november 4., 2022. május 9., 23., október 6., 12., november 24., 2023. március 22. és 27. napjain a helyettesítések elrendelésére kilencvenhat órán túl került sor. A felperes által igényelt perköltséget mind az óradíj, mind pedig a teljesített munkaórák vonatkozásában jelentősen eltúlzottnak találta.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 43 029 forint illetménypótlékot és annak 2023. július 11-től a kifizetés napjáig félévente a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát, valamint 106 071 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Megállapította, hogy a meg nem fizetett 15 000 forint eljárási illeték az állam terhéen marad.

[6] A per főtárgyát illetően megállapította, hogy az órarendben nem rögzített tanóra-megtartási kötelezettség az előre közölt munkaidőbeosztástól eltérést jelent. A perbeli jogvita eldöntése szempontjából – miután a felperes az alperes utasításainak maradéktalanul eleget tett – annak volt jelentősége, hogy a helyettesítések elrendelésére, azok felperessel való közlésére a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 97. § (5) bekezdésében írt 96 órán túl, vagy a beosztás szerinti napi munkaidő kezdetéhez képest 96 órán belül került-e sor (Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.248/2022/7., 2.Mf.31.204/2022/11.).

[7] A felperes a keresete alapjául 68 helyettesítést jelölt meg és 72 ún. no-reply e-mail üzenetet csatolt be, mely utóbbiak között azonban számos olyan volt, amely a keresettel nem érintett időpontra és helyettesítésre vonatkozott. A felperes tehát olyan helyettesítésre is érvényesített igényt, melyekre nézve az elrendelés vele közlésének egyetlen hivatalos formáját és forrását jelentő e-mail nem állt rendelkezésére.

[8] Az alperes az általa vitatott és e-mail üzenetekkel alá nem támasztott 10 helyettesítés vonatkozásában a KRÉTA rendszerből származó adatokra támaszkodva percre pontos nyilatkozatot tett, hogy álláspontja szerint az elrendelés mikor történt, tehát több esetben nem vitatott olyan helyettesítést (azok 96 órán belüli elrendelését), melyekre a közlést igazoló e-mail egyáltalán nem állt rendelkezésre.

[9] Az elsőfokú bíróság az indokolásában kitért arra, hogy a KRÉTA rendszer üzemeltetőjétől, az EDUDEV Zrt. által megküldött adatokból, valamint a bíróság másik két peréből (M.70.122/2023., M.70.125/2023.) is származó és a felekkel is ismertetett hivatalos tudomása alapján ítéleti bizonyossággal megállapítható volt, hogy a helyettesítés elrendelésekor (kiírásakor) annak alaprendszerben rögzítésekor a KRÉTA automatikusan és azonnal a másik két perrel együtt összesen 95 esetben 93-szor percre pontosan, 1 esetben egy perc eltéréssel elküldte az e-mailt az érintett közalkalmazottnak, azaz megtörtént a közlés. Mindebből arra a következtetésre jutott, hogy a munkaidő-beosztástól eltérés a közalkalmazottal közlésének időpontja minden esetben (legfeljebb 1 perc eltéréssel) megegyezik az elrendelés EDUDEV Zrt. adatszolgáltatásából tényszerűen ismert időpontjával. Nem önmagában az e-mailek vagy az alperesnek az EDUDEV Zrt. adatszolgáltatásán alapuló nyilatkozatai, vagy az EDUDEV Zrt. adatszolgáltatása bizonyítja tehát a felperessel közlés időpontját (mint a perben lényeges tény), hanem ezen nyilatkozatok és bizonyítékok egymással a fentiek szerint összefüggő és zárt logikai egységet képező rendszere.

[10] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a közlési időpontok az alperes által vitatott 10 esetben valóban 96 órán túliak voltak, így azokra a napokra az alperest illetménypótlék-fizetési kötelezettség nem terhelte. A többi, tényállásban felsorolt esetben azonban a helyettesítés 96 órán belül volt elrendelve, azaz az Mt. 97. § (5) bekezdésében írt határidő eltelte miatt a munkaidő-beosztás módosítására vonatkozó jog hiányában szükségképpen az eredetileg közölt munkaidőbeosztástól eltérő időpontra vonatkozott. Az Mt. 107. § a) pontja értelmében a munkaidőbeosztástól eltérő munkaidőben teljesített munka rendkívüli, amiért a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 39. § (2) bekezdésében írt kötelezettségét teljesítő felperest az Mt. 143. § (2) bekezdés a) pontja szerinti – az alperes által nem vitatott összegű – pótlék illeti meg.

[11] A perköltségviselés kapcsán hozott döntés indokolásaként hivatkozott arra, hogy a pertárgy értéke a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 512. § (2) bekezdése alapján az eredeti kereset szerint 59 185 forint volt, így a marasztalási összegre tekintettel a felperes 73%-ban, az alperes 27%-ban lett pernyertes. A felperes által igényelt, a közte és az ügyvédje között létrejött ügyvédi megbízási szerződésben

kikötött 30 000 forint óradíj mérséklésének nem volt helye, mivel az a jelenlegi ár- és értékviszonyok között nem tekinthető eltúlzottnak. A felperesi képviselő által megjelölt 9 munkaóra azonban nem áll arányban a perbeli képviselet teljesítéséhez szükséges idővel, hiszen a felperes jogi képviselője a Debreceni Törvényszék előtt több azonos tárgyú perben is ellátta a képviseletet, ahol lényegében azonos tartalmú keresetleveleket és jogállításokat terjesztett elő, a kifejtett ügyvédi tevékenységek tehát nagy mértékben fedik egymást, emiatt pedig a perbeli képviselet ellátása nem igényelt különösebb egyedi jogi felkészülést, nem okozhatott nagyobb munkaterhet. Hivatkozott arra, hogy az ügyvédi munkadíj, mint perköltség megállapításakor a pertárgy értékét sem lehet szem elől téveszteni (BDT2005.1132., Debreceni Ítéltábla Gf.IV.30.104/2021/6.).

[12] Az elsőfokú bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. § (2) bekezdése szerint eljárva a perköltség összegét a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányosan 5 munkaóra alapulvételével 150 000 forintban határozta meg. A felperes 73%-os pernyertessége arányában ebből 109 500 forintra tarthatna igényt, azonban az alperes a pernyertessége arányára tekintettel 3429 forintot követelhetett. Ezen összegek különbözete az, amit a Pp. 82. § (2) bekezdése és 83. § (2) bekezdése értelmében az alperes köteles megfizetni a felperesnek.

[13] Az ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását kérte elsődlegesen akként, hogy a kereseti kérelemmel érintett „55 360 forint” tőke és járuléakai erejéig az alperest marasztalja a bíróság, majd ebben az esetben – figyelemmel a 100%-os felperesi pernyertességre – a bíróság kötelezze az alperest a felperesi költségjegyzékkel érintett 270 000 forint elsőfokú perköltség megfizetésére. A másodlagos fellebbezési kérelmében kérte, hogy az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét kizárólag a perköltség vonatkozásában akként változtassa meg, hogy a felperes nem 73%-ban lett pernyertes, hanem 77,7, kerekítve 78%-ban, mely alapján elsődlegesen 270 000 forint érvényesített perköltség esetében 210 600 forint elsőfokú perköltségben marasztalja az alperest, ennek hiányában az elsőfokú bíróság által megállapított 150 000 forint perköltség figyelembevételével annak 78%-ának megfelelő, 117 000 forint perköltség megfizetésére kötelezze az alperest.

[14] Az elsődleges fellebbezés tekintetében kérte, hogy a 2023. december 6. napján kelt módosított kereseti kérelmének megfelelően 55 360 forint összegben marasztalja az alperest. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytelenül fogadta el aggálytalan bizonyítékként az alperesi bizonyítási indítvány alapján megküldött, EDUDEV Zrt. adatszolgáltatását. Az alperesi nyilvántartásoknak – legyen az munkaidő-, helyettesítés elrendelésének időpontja stb. – ellenőrizhetőnek, hitelesnek, naprakésznek kell lennie, melyet az Mt. 134. § (1) bekezdés a) pontja is megerősít. Az EDUDEV Zrt. tájékoztatója ezen követelményeknek nem felel meg, az mindösszesen egy ellenőrizhetetlen adatszolgáltatás, aggálytalan bizonyítékul nem fogadható el. Az adatszolgáltató az alperestől nem független szervezet, így elfogulatlannak és érdektelennek nem tekinthető, hiszen 2022-ig közvetlen szerződéses kapcsolatban volt az alperessel, jelenleg pedig az alperest is irányító intézményfenntartóval van szerződéses kapcsolata. Hivatkozott arra, hogy az alperes maga nyilatkozta az eljárás során azt, hogy a KRÉTA rendszer közhiteles nyilvántartás, annak adattartalma nem megkérdőjelezhető és azt is, hogy a KRÉTA rendszer nem tartalmaz

adatokat a helyettesítés elrendelésének időpontjával kapcsolatban, azt a rendszer nem rögzíti. Ennek ellenére az EDUDEV Zrt. adatszolgáltatása a KRÉTA rendszer adattartalmára hivatkozik, amely nyilatkozatok ellentétesek egymással. A fentiek alapján a perfelvételi szakban leszállított 55 360 forint tőkekövetelés tekintetében 100%-ban pernyertes lett.

[15] A perköltség vonatkozásában kifejtette, hogy a perben érvényesített 9 munkaóra alapján 30 000 forint óradíjjal számolt 270 000 forint ügyvédi munkadíj is arányos az elvégzett munkával és a piaci viszonyokkal egyaránt. Hivatkozott arra, hogy a Debreceni Ítéltábla által Mf.I.50.009/2024/6. számú ítéletével jogerősen elbírált 13.M.70.126/2023. szám alatti eljárásban adminisztratív figyelmetlenség okán mindössze 5 elsőfokú eljárási munkaórát érvényesített, azonban ezt észelve más eljárásokban egységesen 9 munkaóra időráfordítással számította a perköltséget. Az elsőfokú bíróság tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy 5 óra időráfordítást tartott arányosnak a perbeli képvisellel. Attól, hogy a jogi környezet mindegyik folyamatban lévő peres eljárásban megegyezik, éppen az érvényesített igények, a helyettesítési órák nagy száma miatt minden ügyben egyedileg kell a felperesi, alperesi állításokat a rendelkezésre álló nyilvántartásokkal, bizonyítékokkal összevetni, amely hasonló jogkérdés esetén sem csökkenti le az ezzel járó munkaterhet és munkaidőt. Egyenként és ügynként kell az ügyfelekkel kapcsolatban lenni, egyeztetni, összevetni adatokat, azokat okirat formájában kereseti kérelem-módosításba beépíteni. Az ügyvédi törvény által előírt adminisztratív, ügyföltájékoztatási stb. kötelezettségeknek akkor is egyenként kell eleget tenni, ha maga a jogkérdés az ügyekben megegyezik.

[16] A másodlagos fellebbezés vonatkozásában – arra az esetre, amennyiben az ítéltábla elfogadja az elsőfokú bíróságnak az EDUDEV Zrt. adatszolgáltatása tárgyában kialakított álláspontját – hivatkozott arra, hogy az eredeti kereseti kérelmének meghatározott 59 185 forint tőkeösszeget a per folyamán felmerülő adatok figyelembevételével 2023.11.06. napján kelt kereseti kérelem-módosítással 55 360 forint összegre szállította le. A bíróság a perfelvételi szakaszt 2024. február 19. napján zárta le, így a pernyertesség-pervesztesség kérdésében való döntéshez a leszállított tőkeösszeg az irányadó, figyelemmel a Debreceni Ítéltábla Mf.I.50.009/2024/6. számú alatti ítéletének [19]-[33] pontjaiban is meghatározott indokolásra. Ennek figyelembevételével a pernyertesség-pervesztesség aránya 77,7, kerekítve 78% – 22% a felperes és az alperes között (55 360 forint kért és 43 029 forint megítélt összeg figyelembevételével).

[17] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperest másodfokú perköltség megfizetésére kötelezni.

[18] A per főtárgyát illetően hivatkozott arra, hogy az EDUDEV Zrt. és annak jogelődje a 2017/2018. tanévtől kötelezően minden állami fenntartású magyarországi iskolára nézve kezeli a KRÉTA rendszert, mint munkaügyi nyilvántartási rendszert. Ez megfelel az Mt. 134. § rendelkezéseinek. A helyettesítés elrendelése megjelenik a pedagógus órarendjében, amely rögzíti a KRÉTA felületén a helyettesítendő órát. Az alperesi álláspont szerint nem vitatható, hogy az ítélet alapjául szolgáló adatközlés a 96 órán túli helyettesítések

tekintetében a jogosulttól származik, annak tartalma megfelel a vonatkozó anyagi és eljárásjogi szabályoknak.

[19] A perköltség vonatkozásában is egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, amely a 30 000 forint/óra munkadíj és az elsőfokú eljárásban ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányos 5 munkaóra alapulvételével vette azt figyelembe.

[20] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 367. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között gyakorolta, figyelemmel arra, hogy az ítélet hatályon kívül helyezésére okot nem talált [Pp. 370. § (2), (3) bekezdés] és eltérő anyagi pervezetést sem tartott indokoltnak [Pp. 370. § (4) bekezdés]. Ennek keretében megállapította, hogy a fellebbezés részben alapos.

[21] Az ítéltábla elsődlegesen a per főtárgyát érintő felperesi fellebbezést vizsgálta, melynek keretében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság az ügy érdemét tekintve a tényállást helyesen állapította meg és a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján abból helytálló következtetésre jutott. Az elsőfokú bíróság a felhívott jogszabályok helyes értelmezésével állapította meg, hogy a felperesnek a 96 órán belül elrendelt helyettesítései rendkívüli munkaidőnek minősülnek, melyre 50%-os bérpótlék illeti meg. Ezt a másodfokú eljárásban az alperes nem vitatta. A másodfokú eljárásban mindössze az volt vitatott a felperes részéről, hogy az EDUDEV Zrt. által közölt adatszolgáltatás alapján valóban aggálytalanul és kétséget kizáróan megállapítható-e az, hogy az elsőfokú bíróság által megjelölt napokon (2020. december 4., 11., 2021. november 4., 2022. május 9., 23., október 6., 12., november 24., 2023. március 22. és 27.) a helyettesítések elrendelésére 96 órán túl került sor.

[22] Az ítéltábla ebben a körben az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásával egyetértett az alábbiak szerint:

[23] A felperes a keresetében érvényesített helyettesítési alkalmak egy részét no-reply e-mail üzenetekkel támasztotta alá, azonban az alperes által vitatott napokon és alkalmakkor elrendelt helyettesítésre bizonyítékkal nem rendelkezett.

[24] Az alperes a 10. sorszám alatt becsatolt előkészítő iratában megjelölte, hogy mely napok vonatkozásában vitatja a felperes által csak állított helyettesítéseket, amelyet a beadványa mellékletét képező, a szintén a KRÉTA rendszerből származó adatokkal támasztott alá. Ebben a táblázatban szerepel a helyettesítés dátuma, a helyettesített órák száma, a helyettesített személy neve, a helyettesítés oka és az, hogy 96 órán belül vagy azon túl lett az elrendelve, tartalmazza a helyettesítés kiírásának időpontját az arra járó illetménypótlékkal együtt.

[25] Az ítéltábla ebből megállapította, hogy a 2020. december 4-i helyettesítést 2020. november 28-án, a december 11-i helyettesítést december 5-én, a 2021. november 4-i helyettesítést október 22-én, a 2022. május 9-i helyettesítést április 26-án, a május 23-i helyettesítést május 5-én, a 2022. október 6-i helyettesítést szeptember 27-én, az október 12-i helyettesítést szeptember 28-án, a 2022. november 24-i helyettesítést 2022. november 16-án, a 2023. március 22-i helyettesítést március 14-én és a 2023. március 27-i helyettesítést március 20-án közölte a felperessel. Ez a kimutatás percre pontos időmegjelölés hiányában is igazolja, hogy 96 órán túli, míg a többi, a felperes által megjelölt helyettesítést az alperes nem vitatta, hogy 96 órán belüliek. Az ítéltábla lényegesnek tartja emellett azt is, hogy az alperes nem vitatta ezen beadványában azokat a helyettesítési alkalmakat sem, amire a felperes sem csatolt no-reply üzenetet és amelyre a KRÉTA rendszerben nem volt információ az elrendelés időpontjáról (pl.: 2022. április 21., 2022. május 5. stb.).

[26] Az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott arra, hogy a felek egyezően nyilatkoztak arra, hogy a perben a felperes által csatolt no-reply e-mail üzenetek jobb felső sarkában szereplő dátum jelzi azt, hogy a KRÉTA mikor tette hozzáférhetővé a felperesnek az adott helyettesítéssel kapcsolatos információkat, melyből megállapítható volt az is, hogy mikor közölte vele a munkaidő-beosztástól eltérő beosztást.

[27] Miután a felperes a 2024. február 19-i tárgyaláson akként nyilatkozott, hogy ez az alperesi kimutatás nem alkalmas a 96 órán túli helyettesítések igazolására és így a felperes állításának alappal történő vitatására, az elsőfokú bíróság az alperes indítványára kereste meg a KRÉTA üzemeltetőjét, az EDUDEV Zrt.-t, aki az alperes által vitatott napokra percre pontos igazolást adott a helyettesítések elrendelésének időpontjára.

[28] Az ítéltábla ezt az EDUDEV Zrt. vezérigazgatója által aláírt, okiratba foglalt nyilatkozatot egybevetette az alperesi kimutatással és megállapította, hogy az abban közölt helyettesítési alkalmak teljes egyezőséget mutatnak az alperes által közölt adatokkal. A felperes – bár továbbra is vitatta, hogy ez az okirat alkalmas lehet az alperesi állítások alátámasztására (mivel nem áll rendelkezésre az az adattartalom, ami alapján ez a nyilatkozat készült és az alperessel szerződéses kapcsolatban van az EDUDEV Zrt., tehát nem tekinthető elfogulatlannak) – az elsőfokú bíróságnak ezen adategyezőségekre vonatkozó tájékoztatás (9.M.70.128/2023/19. számú jegyzőkönyv 2 oldal 8. bekezdés) ellenére ellenbizonyítást nem ajánlott fel.

[29] Ezek alapján – figyelembe véve azt is, hogy a peres felek a KRÉTA rendszer hitelességét egyebekben nem vitatták – az ítéltáblának sem merült fel észszerű kételye az abból készített kivonatos adattartalommal szemben. Hangsúlyozza ehhez, hogy az alperes a nyilvántartási hiányosságokból eredően a felperesi állításokat nem vitatta. Az a körülmény pedig, hogy a kiküldött e-maileket nem tárolja a rendszer, mivel az elrendelés időpontja a felperes által sem vitatottan az elküldéssel egyidejűleg a KRÉTA felületén rögzült, nem gyengíti ennek bizonyító erejét. Az ítéltábla ehhez megjegyzi, hogy amennyiben a felperes

nem rendelkezett volna egyáltalán no-reply e-mail üzenetekkel, abban az esetben is csak az alperes által közölt munkaidő-nyilvántartások alapján lehetett volna a tényállást tisztázni, az alperes által közölt adatok, mint bizonyítékok megcáfolásáig.

[30] Az ítéltábla ezért sem értett egyet a felperesnek az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésben is megnyilvánuló, a KRÉTA rendszert és így a pedagógusi munkaidő-nyilvántartási rendszert kezelő szoftver üzemeltetőjének, az EDUDEV Zrt.-nek az elfogultságára való érvelésével. Az EDUDEV Zrt. egy országos adatbázis nyilvántartó és kezelő szerv, mely az elektronikusan küldött, keletkezett adatok tárolásával foglalkozik. Az ítéltábla szerint minden alapot nélkülöz az a feltételezés, hogy az alperessel való szerződéses kapcsolata miatt lenne elfogult és a felperes utalása szerint ezért akár valótlan adatok közlésére is képes, azon túl, hogy ezt egyetlen cég sem – különösen az országban egyedüli szoftvercég – engedhetné meg magának a saját hitelrontása nélkül.

[31] A fentiek alapján az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének a 43 029 forint illetménypótlék megfizetésére kötelező rendelkezését helybenhagyta.

[32] Az ítéltábla megjegyzi, hogy a felperes a fellebbezésében az elmaradt illetménypótlék összegét 55 360 forintra kérte felemelni, utalva a 2023. december 6-án előterjesztett keresetfelemelésére, azonban az ítéltábla megállapította, hogy ezen hivatkozása téves volt, ugyanis a 2023. december 11-én tartott perfelvételi tárgyaláson az alperesi nyilatkozat alapján a keresetét 51 080 forintra leszállította. Az elsőfokú bíróság a 96 órán túl elrendelt helyettesítések figyelembevételével ezt az utóbbi összeget csökkentette 43 029 forintra.

[33] Az ítéltábla ezt követően vizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes javára megítélt perköltség mértékét ért fellebbezést, melyben a felperes annak elsődlegesen 270 000 forintra, másodlagosan 210 600 forintra, harmadlagosan pedig 117 000 forintra felemelését kérte.

[34] Tekintettel arra, hogy a per főtárgyát érintően a felperes elsődleges fellebbezési kérelmét megalapozatlannak tartotta, így a továbbiakban csak azt vizsgálta, hogy a másodlagos fellebbezési kérelme alapján a felperest megilleti-e a pervesztesség-pernyertesség arányához igazodó elsőfokú, 210 600 forint, illetve 117 000 forint perköltség.

[35] Az ítéltábla a fellebbezés elbírálása során abból indult ki, hogy az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Üttv.) 27. § (1) bekezdés a) pontja szerint megbízás alapján folytatható, amely szerződés az Üttv. a 28. § (1) bekezdése alapján szabad megállapodás tárgya, csakúgy, mint az Üttv. 30. § (1) bekezdése alapján az ügyvédi megbízási díj mértéke, összhangban a vonatkozó polgári jogi alapelvekkel. Erre

figyelemmel ennek konkrét mértékét a piaci viszonyok és sok más egyéb speciális, egyedi körülmény határozza meg (ügy bonyolultsága, ügyfél teljesítőképessége stb.).

[36] A fél a peres eljárásban a perköltsége megtérítését – mely a joga perbeli érvényesítésével okozati összefüggésben és szükségképpen felmerült – a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján annak felszámításával kérheti. Ez a perköltség magában foglalja a jogi képviselő közreműködésével felmerült kiadásokat, ami a Rendelet alapján érvényesíthető. Ez lehetséges a megbízási szerződésben kikötöttek szerint (Rendelet 2. §), vagy a pertárgyérték, illetve a meg nem határozható pertárgyértékű ügyekben a kifejtett tevékenység alapulvételével (Rendelet 3. §).

[37] A perbeli esetben a pernyertes felperes az ügyvédjével kötött megbízási szerződésben megállapított óradíjon alapuló elszámolás szerint számította fel a perköltsége összegét, ezért a bíróságnak is ebből kellett kiindulnia.

[38] A Rendelet 2. § (1) bekezdése nem határozza meg a felszámítható ügyvédi munkadíj mértékét, de az arra vonatkozó, már ismertetett háttérszabályból egyértelműen az következik, hogy az szabad megállapodás tárgya. Ennek a szabad megállapodásnak azonban a Rendelet 2. § (2) bekezdése állít korlátot akkor, amikor feljogosítja a bíróságot – akkor is, ha az ellenérdekű fél azt nem vitatja – a kikötött ügyvédi munkadíj kivételes esetben történő mérséklésére. E jogszabályhely kimondja, hogy az (1) bekezdés alapján felszámított munkadíj összegét a bíróság indokolt esetben mérsékelheti, ha az nem áll arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A bíróság döntését indokolni köteles.

[39] Ennek a rendelkezésnek a helyes értelmezése érdekében adott egyértelmű útmutatást a felperes által is hivatkozott, a Kúria a precedensértékű Pfv.II.20.887/2023/6. számú ítéletében, amikor annak [41] bekezdésében rögzítette, hogy a szerződésben megállapított munkadíj bíróság általi mérséklése a szerződés tartalmának szabad meghatározása alapelvével szemben kivételes és ebből adódóan szűken értelmezendő. Az óradíj mértékére legfeljebb akkor terjedhet ki, ha a piaci viszonyokkal és a józan ésszel (Alaptörvény 28. cikk) nyilvánvalóan ellentétes, kirívóan eltúlzott mértékű.

[40] Az ítéltábla megállapította, hogy az alperes a 30 000 forint/óra munkadíj elsőfokú bíróság általi elfogadását nem vitatta és az ítéltábla is egyetértett azzal, hogy az a jelenlegi ár- és értékviszonyok mellett nem eltúlzott (Győri Ítéltábla Mf.30.051/2020., Fővárosi Ítéltábla Gf.40.043/2021/11.).

[41] Az ítéltábla ugyanakkor egyetértett a felperessel a fellebbezésben részletezett befektetett munkaórák számát, a perben kifejtett ügyvédi tevékenység időszükségletét érintően.

[42] A már hivatkozott precedensértékű ítéletében a Kúria hangsúlyozta ([45] bekezdés), hogy a bíróságnak a perköltség mérséklése körében végzett aránytalansági vizsgálata az ügyvéd munkájának tartalmi megítélésére nem terjedhet ki. Ugyancsak e pontban rögzíti a Kúria, hogy a tényleges tevékenység arányossága szempontjából nem vizsgálható, hogy az ügyvéd beadványai milyen terjedelműek (ez ugyanis a beadványok oldalszámához kötné a költségigényt). Emiatt az aránytalansági vizsgálatnál számtalan más, egyéb körülményt lehet csak értékelni (ugyanolyan vagy hasonló ügyek intézése, azokban hozott ítéletek jogi indokolásának ismerete, eljárás időtartama, perrel összefüggő egyéb tevékenység stb.).

[43] A Kúria mindemellett rámutatott arra is ([47] bekezdés), hogy az óradíjon alapuló elszámolás szerinti munkadíj arányosságának vizsgálata nem szűkíthető le a bíróságon töltött időtartamra és nem jelentheti azt, hogy a bíróság véleménye szerint egy perirat elkészítése mennyi időt vesz igénybe (milyen gyorsan írható meg), mivel az tartalmazza a felkészülést, az ügyféllel folytatott, általában többszöri egyeztetést és kommunikációt. Figyelembe kell venni, hogy esetenként az ügyvéd lényegesen több időt is fordíthat a perirat előkészítésére, az ügyféllel való kommunikációra, mint magának a konkrét periratnak a megírására.

[44] Mindezeknek a jelen konkrét ügyre vonatkoztatása eredményeképpen az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a felperest megillető perköltség mértékének megállapítása során a megjelölt valamennyi körülményt kellett összevetni a felperes által támasztott perköltségigény mértékével.

[45] Az ítéltábla megállapítása szerint a felperes a per során a Pp. 81. § (2) bekezdésének megfelelően számította fel az igényelt költségét, a felmerülésének lényeges körülményeit megjelölte és a csatolt megbízási szerződés a kikötött és a felperes által vállalt ügyvédi munkadíj összegét igazolta.

[46] Kétségtelen tény, hogy a felperes jogi képviselője több ugyanilyen tárgyú perben vállalt képviseletet. Ez a körülmény pedig az ítéltábla szerint az ügyvédi tevékenységre figyelembe vehető idő meghatározásánál értékelendő, miként arra az elsőfokú bíróság is helytállóan hivatkozott.

[47] Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy az a körülmény, hogy a jogi képviselő több, ugyanolyan jogi alapon nyugvó perben jár el, jelentősen lerövidíti az ügyfelekkel való kommunikációra és a beadványok tartalmi összeállítására fordított időt is, különösen akkor, ha a jogvita tárgyát illetően az országban már több, jogerős bírósági ítélet is született. Az elsőfokú bíróság azonban az indokolási kötelezettségének az ügyvédi munkadíj mérséklése körében elnagyoltan tett eleget és tartami elemzéssel részletesen alátámasztva nem tért ki arra, hogy az ügyvéd tényleges tevékenysége miért aránytalan. Helytállóan

hivatkozott a felperes arra, hogy konkrétumok nélküli általánosságra való utalással nem indokolható a perköltség összegének mérséklése.

[48] A felperes jogi képviselőjének nem vitatottan, a konkrét perben el kellett készítenie és elő kellett terjesztenie a keresetlevelet, ehhez kapcsolatot tartani az ügyfelével, a szükséges kommunikációt lefolytatni, az ahhoz kapcsolódó tájékoztatási és technikai feladatokat elvégezni. Az ezen tevékenységekre felszámított 5 munkaóra nem túlzott mértékű, még annak figyelembevételével sem, hogy más, ugyanilyen perekben is részben ugyanezeket a tevékenységeket kellett elvégezni a keresetlevél elkészítéséhez és benyújtásához. Az ítéltábla álláspontja szerint az ügyvéd perbeli tevékenysége a megbízási szerződésben foglaltaknak megfelelt, és az ítéltábla által vizsgált objektív szempontok alapján – az ügyvédi munka tartalmának mennyiségi és minőségi megítélése nélkül – a mérséklés lehetősége nem állt fenn.

[49] A felperes jogi képviselője tárgyaláson való részvételre 2 órát, egyéb beadványok elolvasására, kereseti kérelem módosítására, észrevétel szerkesztésére további 2 órát számított fel (10. beadvány), amely szintén nem túlzott mértékű, még akkor sem, ha a beadványai előterjesztésekor iratmintát használt, hiszen a helyettesítéseket személyre szabottan kellett kimutatni.

[50] Az ítéltábla – figyelembe véve, hogy a perben több beadvány is született és további tárgyalásokra is sor került – a felperes által felszámított, összesen 9 munkaórát elfogadta, azt az általa kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban állónak találta, annak mérséklésére nem látott lehetőséget.

[51] Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy a felperes a perköltségét már részben a keresetlevélben felszámította, csatolva az ügyvédi megbízási szerződést is, emiatt az alperes tudott arról, hogy várhatóan milyen összeget kíván érvényesíteni vele szemben pernyertessége esetén. Emiatt – az általa állított típusperekben hozott döntések ismeretében – a megfelelő nyilatkozat megtételével az utóbb felmerült perköltséget elkerülhette, vagy csökkenthette volna.

[52] Az ítéltábla a fentieken túl megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen hivatkozott arra, hogy a per tárgyának értéke az adott esetben meghatározó lehet, hiszen a Rendelet 2018. január 1. napjától hatályos 2. § (2) bekezdése az erre utaló rendelkezést már nem tartalmazza. A jogi képviselet óradíjra kikötött szerződés alapján előterjesztett felszámítás nem függ így a pertárgy értékétől, amelynek az ítéltábla döntésének meghozatalakor nem is volt jelentősége.

[53] Az ítéltábla ezt követően azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította-e meg a pervesztesség-pernyertesség egymáshoz viszonyított arányát, melynek

során a felperesi érveléssel részben értett egyet. A rendelkezésre álló iratok szerint a felperes a 2023. május 15. napján előterjesztett keresetében 59 185 forint és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest, majd a 2023. október 6. napján kelt (8. sorszámú beadvány) keresetmódosításában azt 55 360 forintra leszállította. Az elsőfokú bíróság 2023. december 11. napján tartotta az első perfelvételi tárgyalást, amelyen a felperes a keresetét ismét módosította, azt leszállította 51 080 forintra összegre. Az elsőfokú bíróság csak ezt követően, a 2024. február 19-én megtartott tárgyaláson zárta le a perfelvételt, ami után a felperes a keresetét már nem módosította.

[54] A fentiek alapján megállapítható, hogy a felperes a keresetét kizárólag a perfelvételi szakaszban módosította, illetve változtatta meg oly módon, hogy a kereseti követelés összegét leszállította.

[55] Tekintettel arra, hogy a per tárgyának értéke a perfelvétel lezárásakor a végső formában fenntartott keresetében megjelölt 51 080 forint volt, az elsőfokú bíróságnak az általa megítélt 43 029 forintot ehhez a módosított keresethez kellett volna arányosítani és a pervesztesség-pernyertesség arányát megállapítani. Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ([25] bekezdés) a pertárgy értékét 59 185 forintban határozta meg az eredeti kereseti kérelem szerint és állapította meg a 73%-os pernyertességét, azonban ez a megállapítása téves volt. A Pp. 83. § (4) bekezdésének helyes értelmezése szerint a perfelvételi szakaszban leszállított keresetnek a pervesztesség-pernyertesség arányára nincs kihatása az alapján, hogy a felperes a perfelvételi szakaszban a keresetét leszállítja, nem lehet pervesztésnek tekinteni a leszállított követelésrész tekintetében. „A perfelvételi szakasz a per kontradiktórius jellegének fő színtere, a szóváltás időszaka. A Pp. a per e szakaszában biztosítja a feleknek a peranyag alakítását, támadási- és védekezési eszközeinek a per állása szerinti megfelelő kiegészítését, módosítását.” (Nagykommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez, 2023. július 1. időállapotú, 2024. évi jogtár-formátumú kiadás, ISBN 978-963-594-309-8). A feleknek tehát a perfelvétel lezárásáig viszonylag szabadon és az ellenfél hozzájárulása nélkül lehetősége van perfelvételi nyilatkozatot előterjeszteni, a korábbiakat változtatni, így a kereset összegszerűségét a pervesztesség kockázata nélkül szállíthatta le a felperes is.

[56] Ez alapján az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg a felperes 73%-os pernyertességét, de a fellebbezésben a felperes is tévesen határozta meg annak 77,7, kerekítve 78%-os mértékét. Az 51 080 forintra leszállított kereset és a megítélt 43 029 forint figyelembevételével a felperes pernyertessége 84,2%, melyből következően az alperes pernyertessége 15,8%.

[57] Mindezeket együttesen értékelve az ítéltábla nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak a perköltség mérséklésével kapcsolatos döntésével, ezért azt a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

[58] A felperes a teljes pernyertessége esetén a 30 000 forint/óra ügyvédi munkadíj és az ítéltábla által elfogadott 9 munkaóra alapulvételével 270 000 forint perköltségre tarthatott volna igényt, azonban a 84,2%-os pernyertessége alapján annak 84,2%-a, 227 340 forint illette volna csak meg, míg az alperest az általa a Rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és a 4/A. § alapján a 10 000 forint 15,8%-a + áfa, mindösszesen 2007 forint. Figyelemmel arra, hogy a felek egymással szemben perköltség megtérítésére lettek volna kötelesek, ezért az ítéltábla csak a különbözet megfizetéséről rendelkezett, így a Pp. 82. § (2) bekezdése alapján az alperes által fizetendő perköltség 227 340 forint – 2007 forint, azaz 225 333 forint lenne. Tekintettel azonban arra, hogy a felperes a fellebbezésében az ügyvédi munkadíj felemelését a pernyertesség-pervesztesség arányában 210 600 forintra kérte felemelni, így az ítéltábla ehhez kötve volt, azon nem terjeszkedhetett túl. Ez alapján az elsőfokú eljárásban az alperes által fizetendő perköltség összegét a másodlagos fellebbezéssel egyezően 210 600 forintra felemelte, egyebekben helybenhagyta.

[59] A másodfokú eljárásban a felperes az elsőfokú bíróság által megítélt összeghez képest 59 185 forint – 43 029 forint, azaz 16 156 forinttal kérte az illetménypótlék megemelését és 270 000 forint – 106 071 forint, azaz 163 929 forinttal kérte megemelni a perköltség összegét. A másodfokú eljárásban a pertárgy értéke így 16 156 forint + 163 929 forint, azaz 180 085 forint volt. Ezzel szemben az ítéltábla az illetménypótlék összegét nem emelte meg, a perköltség összegét pedig 210 600 forint – 106 071 forinttal, azaz 104 529 forinttal emelte meg. Mindezek alapján a másodfokú eljárásban a felperes 104 529/180 085, azaz 58%-ban lett pernyertes, míg az alperes 42%-ban.

[60] A felperes így a másodfokú eljárásban túlnyomórészt pernyertes lett, ezért a Pp. 83. § (2) bekezdése alapján az alperes köteles a jogi képviselő ügyvédi munkadíjából eredő, a másodfokú eljárással felmerült perköltségét megtéríteni. A felperes a fellebbezés elkészítésére 2 óra időtartamra 60 000 forintot, míg a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevétel elkészítésére 1 óra időtartamra 30 000 forintot, összesen 90 000 forintot számított fel. Ebből a két tételből azonban az ítéltábla a fellebbezésre csak 1 óra időtartamot látott indokoltnak, figyelemmel a más perekben is használt fellebbezés „minta” alkalmazására, mivel azok tartalma túlnyomó részt megegyezik az ítéltábla előtt is ismert ügyekben előterjesztett fellebbezéseivel.

[61] Emellett az ítéltábla mérlegelte azt is, hogy a perköltség kiszámítása során a fellebbezésben a felperes nem vette figyelembe, hogy a 2023. december 11-én megtartott tárgyaláson a keresetét leszállította, így végleges keresete nem a fellebbezésben megjelölt összeg volt, és az elsőfokú perköltség felemelése iránti másodlagos fellebbezésben nem volt figyelemmel az elsőfokú eljárásban megállapított pervesztesség-pernyertesség arányára.

[62] Az alperes a másodfokú eljárásban a perköltségigényét egyrészt a Rendelet 3. § (5) bekezdése alapján áfa felszámításával kérte, ugyanakkor indokolás nélkül, a felperessel egyezően 60 000 forint + áfa összegben is megjelölte a másodfokú perköltség összegét. Az ellentmondásra tekintettel és mivel az alperes megbízási szerződést, tételes

költségfelszámítást nem csatolt, így az ítéltábla a Rendelet 3. § (5) bekezdése alapján állapította meg a másodfokú perköltsége összegét.

[63] Az 58%-ban eredményes fellebbezés miatt a felperest a fenti indokok alapján 2 munkaóra 60 000 forint 58%-a, azaz 34 800 forint illetné meg, míg az alperes a Rendelet 3. § (5) bekezdése alapján a pertárgyérték 2,5%-ának (180 085 forint x 0,025, azaz 4502 forintnak) a 42%-a, azaz 1891 forint. Az ítéltábla a Pp. 82. § (2) bekezdése alapján az alperest kötelezte a különbözetnek (34 800 forint – 1891 forint) azaz 32 909 forintnak a felperes javára történő megfizetésére.

[64] A perben a feleket a költségmentesség és költségfeljegyzési jog polgári és közigazgatási bírósági eljárásban történő alkalmazásáról szóló 2017. évi CXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdés d) pontja alapján tárgyi költségfeljegyzési jog kedvezménye illette meg. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdése szerint a fellebbezés esetében az illeték alapja a felperes által vitássá tett követelésrész értéke, azaz 180 085 forint. Ez alapján az Itv. 46. § (1) bekezdéséből következően a fellebbezési eljárási illeték 15 000 forint. A részben eredménytelenül fellebbező felperes munkavállalói költségkedvezményére és a részben pervesztes alperest az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető teljes személyes illetékmentességére figyelemmel a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján a feljegyzett fellebbezési eljárási illeték az állam terhén marad.

Debrecen, 2025. február 11.

Dr. Tass Edina sk. a tanács elnöke – előadó bíró, Dr. Riczu András sk. bíró,
Dr. Pribula László sk. bíró